

Journal of Nusantara Studies 2019, Vol 4(2) 70-100
 Universiti Sultan Zainal Abidin
 ISSN 0127-9386 (Online)
<http://dx.doi.org/10.24200/jonus.vol4iss2pp70-100>

**Journal of Nusantara
 Studies (JONUS)**

***BI'AH LUGHAWIYYAH* DAN PENCAPAIAN PELAJAR DI UNIVERSITI AWAM
 MALAYSIA: PERANAN SIKAP PELAJAR SEBAGAI MEDIATOR
 [*BI'AH LUGHAWIYYAH* AND ACHIEVEMENT OF STUDENTS AT MALAYSIAN
 PUBLIC UNIVERSITY: THE ROLE OF STUDENTS AS A MEDIATOR]**

*¹Che Mohd Zaid, ²Zawawi Ismail, ³Mohammad Ibrahim Al Jarrah, ⁴Mohammad Rusdi Ab
 Majid, ⁵Mohd Ala-uddin Othman, dan ⁵Abdul Wahid Salleh

¹Pusat Pengajian Asas dan Lanjutan, Universiti Malaysia Terengganu, 21300 Kuala
 Terengganu, Terengganu

²Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya, Jalan Universiti, 50603 Kuala Lumpur, Wilayah
 Persekutuan Kuala Lumpur

³King Abdulaziz University, Jeddah, Al Ehtifalat St, Jeddah 21589, Saudi Arabia

⁴Institut Pendidikan Guru Dato' Razali Ismail (IPGKDRI), Kampung Wakaf Tengah, 21030
 Kuala Terengganu, Terengganu

⁵Universiti Sultan Zainal Abidin (UniSZA), Kampung Gong Badak, 21300, Terengganu

*Corresponding Author: cmzaid@umt.edu.my

Received: 4 Sep 2019,

Accepted: 8 Dec 2019

ABSTRAK

Bi'ah lughawiyyah memainkan peranan penting dalam proses pengajaran dan pembelajaran bagi meningkatkan penguasaan bahasa Arab dalam kalangan pelajar. Penguasaan bahasa Arab dalam kalangan pelajar di Malaysia masih berada pada tahap rendah dan kurang memuaskan. Justeru, keperluan untuk mengkaji faktor – faktor penentu penguasaan bahasa Arab dalam kalangan pelajar adalah sangat penting kerana penguasaan bahasa Arab merupakan petunjuk penting kepada kejayaan pelajar. Tujuan kajian ini dijalankan adalah

untuk mengkaji pengaruh bi'ah lughawiyah terhadap pencapaian pelajar serta peranan sikap pelajar sebagai mediator dalam hubungan di antara bi'ah lughawiyah dan pencapaian pelajar. Kajian ini menggunakan kaedah penyelidikan kuantitatif berbentuk tinjauan. Data kajian dikumpulkan dengan mengedarkan set soal selidik yang diadaptasi dan diubahsuai daripada beberapa kajian terdahulu. Seramai 494 orang pelajar di lapan buah universiti awam Malaysia yang menawarkan kursus sarjana muda bahasa Arab terlibat dalam kajian ini. Kaedah analisis data yang digunakan dalam kajian ini terdiri daripada dua bentuk iaitu analisis deskriptif statistik dan statistik inferensi. Kajian ini juga turut menjalankan analisis faktor iaitu analisis penerokaan faktor (EFA) dan analisis pengesahan faktor (CFA). Data kajian dianalisis dengan bantuan perisian SPSS dan perisian Structural Equation Modelling - Partial Least Square (Smart – PLS 3). Berdasarkan hasil analisis data, kajian ini menemukan bahawa bi'ah lughawiyah (komponen psikososial dan fizikal) secara positif dan signifikan mempengaruhi pencapaian pelajar dan sikap pelajar berperanan sebagai mediator dalam hubungan di antara bi'ah lughawiyah (komponen psikososial) dan pencapaian pelajar.

Kata Kunci: *Bi'ah Lughawiyah*, mediator, pencapaian pelajar, sikap pelajar, universiti awam Malaysia

ABSTRACT

Bi'ah lughawiyah plays an important role in the process of teaching and learning to enhance Arabic language proficiency among students. Mastery of Arabic among Malaysian students is still low and unsatisfactory. Hence, the need to examine the determinants of Arabic language proficiency among students is very important because the mastery of Arabic is an important indicator of the success of the students. The purpose of this study was to investigate the influence of lughawiyah on the student achievement and the role of the student as a mediator in the relationship between lyaawiyah and student achievement. This study uses quantitative research methods in the form of cross sectional. The data were collected by distributing set of questionnaire adapted and modified from some previous studies. A total of 494 students in eight Malaysian public universities who offer Arabic undergraduate courses are involved in this study. The data analysis method used in this study consisted of two forms, namely statistical descriptive analysis and inferential statistics. This study also carried out factor analysis, namely factor exploration analysis (EFA) and factor validation analysis (CFA). The data were analyzed using SPSS-22 and Structural Equation Modeling - Partial Least Square (Smart -

PLS 3). Based on the results of the data analysis, this study finds that bi'ah lughawiyyah (psychosocial and physical components) positively and significantly influences students' achievement and students' attitude as mediators in the relationship between the lughawiyyah (psychosocial component) and student achievement.

Keywords: *Bi'ah Lughawiyyah*, Malaysian public university, mediator, student achievement, student attitude

Cite as: Zaid, C. M., Ismail, Z., Al Jarrah, M. I., Ab Majid, M. R., Othman, M. A., & Salleh, A. W. (2019). *Bi'ah Lughawiyyah* dan pencapaian pelajar di universiti awam Malaysia: Peranan sikap pelajar sebagai mediator [*Bi'ah Lughawiyah* and achievement of students at Malaysian public university: The role of students as a mediator]. *Journal of Nusantara Studies*, 4(2), 70-100. <http://dx.doi.org/10.24200/jonus.vol4iss2pp70-100>

1.0 PENGENALAN

Bahasa Arab merupakan salah satu bahasa utama yang digunakan sebagai media pertuturan dunia (Bakalla, 1984). Bahasa Arab juga menjadi bahasa rasmi di 24 buah negara yang mewakili hampir 300 juta penduduk (Abdullah, 2009; Ghofur, 2013). Bagi umat Islam, bahasa Arab adalah sebuah bahasa yang sangat istimewa kerana al-Quran diturunkan dalam bahasa Arab (Mohamed, 2001). Penurunan al-Quran merupakan sumber rujukan utama bagi umat Islam dalam bahasa Arab yang jelas membuktikan keistimewaan dan keunikan bahasa Arab (Zailani et al., 2012). Penggunaan bahasa Arab sebagai bahasa al-Quran juga memperlihatkan kepada kita akan kekuatan dan keupayaan bahasa Arab sebagai bahasa agama yang saintifik, rasional dan bersifat ilmiah (Mohd Teh, 2005). Perkara ini jelas membuktikan bahawa bahasa Arab adalah sebuah bahasa global yang sangat penting dan relevan untuk dipelajari oleh setiap individu.

Bagi mencapai matlamat tersebut, pelbagai pendekatan telah digunakan oleh para guru dan pensyarah dalam pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab di institusi pendidikan, sama ada pendekatan klasik atau moden yang bertujuan untuk mencapai empat kemahiran asas iaitu mendengar, bercakap, membaca dan menulis (Ismail, 2008). Pengetahuan tentang kepelbagaian pendekatan pengajaran dan pembelajaran diarahkan bagi mendorong, membimbing, mengembang dan membina kemampuan pelajar supaya mampu menyemak, berbicara, membaca dan menulis dalam bahasa Arab.

Di Malaysia, isu pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab sehingga kini masih lagi dibincangkan oleh ahli akademik, para pendidik, pentadbir dan ibu bapa (Mohd Teh & Embi, 2012) iaitu tahap penguasaan bahasa Arab dalam kalangan pelajar di Malaysia adalah rendah (Nik Yusoff, 1999; Abdul Ghani, Ismail, & Nik Yusoff, 2005; Yusri, Nik Yusoff, M. Shah, Wah, & Sahrir, 2012). Oleh yang demikian keperluan untuk mengkaji aspek penguasaan bahasa Arab adalah sangat penting kerana aspek penguasaan bahasa Arab adalah petunjuk penting kepada kejayaan pelajar (Yusri et al., 2012).

Kajian Ismail (2001) dan Mohd Teh (2009), mendapati bahawa tahap penguasaan bahasa Arab dalam kalangan pelajar pengajian Islam di universiti awam Malaysia adalah tidak memuaskan. Malah pelajar kurang mempraktikkan bahasa Arab dalam kehidupan seharian mereka terutama dalam berkomunikasi (Yusri et al., 2012), sama ada di tempat tinggal mahu pun di pusat pengajian (Mohammad, 2011). Lebih-lebih lagi pembelajaran bahasa Arab masih dianggap sebagai bahasa ketiga yang tidak mempunyai sokongan persekitaran yang baik berbanding bahasa pertama (bahasa ibunda) dan kedua iaitu bahasa Inggeris (Wolfgang, 1986). Begitu juga kebolehan membaca dan memahami teks Arab pelajar masih dipertikaikan, apatah lagi bertutur dan menulis di dalam bahasa Arab. Kelemahan dalam penguasaan bahasa ini boleh mengakibatkan peluang pelajar untuk melanjutkan pelajaran ke peringkat yang lebih tinggi semakin rendah (Abd Aziz, M. Meerah, Halim, & Osman, 2006).

Banyak kajian yang telah dijalankan bagi mengkaji keberkesanan pengajaran dan pembelajaran dalam membantu pencapaian pelajar dan mendapati bahawa persekitaran pembelajaran memberi kesan positif ke atas penguasaan dan pencapaian pelajar khususnya bahasa Arab (Nik Yusoff, 1999; Sulaiman, Hussin, Hussin, Ibrahim, & Khalil, 2013; Ismail, 2001). Persekitaran pembelajaran yang kondusif menjadi pemangkin kepada persahabatan, aktiviti intelektual, kerjasama dan sokongan yang menghasilkan galakan terhadap perkembangan dan pembelajaran pelajar (Che Ahmad, 2011; Osman, Haji Iksan, & Halim, 2007) seterusnya meningkatkan pencapaian pelajar (Fraser, 2012; Che Noh, 2008; Mohd Nor, 2005; Abu Bakar, 2006). Namun, persekitaran pembelajaran yang tidak sesuai boleh menjurus kepada kelemahan pembelajaran (Che Ahmad, 2011).

Persekitaran pembelajaran yang sesuai lagi kondusif memainkan peranan penting dalam penguasaan bahasa Arab pelajar. Dapatan kajian menunjukkan terdapat hubungan yang kuat di antara persekitaran pembelajaran dan hasil pembelajaran pelajar sama ada daripada segi pencapaian atau kejayaan pelajar (Che Ahmad, Osman, & Halim, 2010; Fraser, 2012; Che Noh, 2008; Mokhtar, 2012; Ismail, 2001) dan juga kemahiran pelajar bertutur dalam bahasa Arab

(Ismail, 2001). Seterusnya, kajian juga mendapati bahawa pelajar sukar mengaplikasikan kemahiran berbahasa dalam persekitaran biasa. Justeru, persekitaran yang sesuai untuk pembelajaran bahasa Arab atau *biah lughawiyyah* perlu diwujudkan bagi membolehkan pelajar mengaplikasikan kemahiran berbahasa terutama dalam persekitaran bilik darjah.

Berdasarkan tinjauan literatur, kajian berkenaan persekitaran pembelajaran bahasa Arab (*biah lughawiyyah*) didapati masih amat terhad dan hanya tertumpu kepada persekitaran psikososial yang bersifat umum dan tidak mendalam (Wan Ngah, Abdul Ghani, & Lubis, 2014). Seperti halnya kajian yang telah dijalankan oleh Ismail (2001) berkaitan persekitaran pembelajaran bahasa Arab (*biah lughawiyyah*) yang hanya tertumpu kepada persekitaran psikososial dan masih bersifat umum.

Wan Ngah, Abdul Ghani, dan Lubis (2014) yang menggunakan komponen persekitaran psikososial. Setakat ini hanya Muhamad Shubki Hussin, Mohd Sukki Othman dan Wan Nordin Wan Abdullah (2009) sahaja yang mengkaji persekitaran psikososial dan fizikal dan hubungannya dengan pembelajaran bahasa Arab di sekolah, namun kajian tersebut bersifat secara umum dan tidak mendetail. Justeru, kajian yang lebih komprehensif dan mendalam berkenaan persekitaran pembelajaran yang berkaitan aspek psikososial dan fizikal untuk pembelajaran bahasa Arab (*bi'ah lughawiyyah*) adalah perlu dilakukan di Malaysia.

Selain *bi'ah lughawiyyah* (komponen psikososial dan fizikal), Sikap juga merupakan elemen penting yang mempengaruhi pemikiran dan tindakan seseorang khususnya dalam pendidikan. Sikap dapat mempengaruhi seseorang berfikir, bertindak, membuat persepsi dan berperasaan dalam menghadapi sesuatu objek, idea, situasi ataupun nilai (Rakhmat, 2001). Komuniti yang bersikap positif akan mempengaruhi ahlinya untuk bersikap positif. Hal ini telah dibuktikan dengan kejayaan bangsa Jepun dan Inggeris yang berpunca daripada faktor sikap yang positif.

Banyak faktor yang mempengaruhi sikap seseorang pelajar, salah satunya persekitaran. Persekitaran seseorang pelajar mampu membentuk sikap pelajar (Crow & Crow, 1983). Tingkah laku guru merupakan sebahagian daripada elemen persekitaran psikososial yang melibatkan interaksi antara guru dan murid. Hasil kajian Osman et al. (2007) mendapati tingkah laku guru mempengaruhi sikap positif pelajar terhadap sesuatu mata pelajaran. Malah, kajian berkaitan sikap pelajar sekolah menengah swasta terhadap mata pelajaran Bahasa Melayu oleh Abdul Aziz, Idrus, dan Mahamod (2008) mendapati peratus responden yang bersetuju bahawa faktor guru banyak mempengaruhi sikap mereka terhadap mata pelajaran adalah sangat tinggi (85.6%). Justeru, persekitaran yang melibatkan komponen psikososial dan fizikal mampu

memberi impak yang positif terhadap sikap pelajar dalam memupuk minat pelajar terhadap satu-satu mata pelajaran.

Sikap juga mempunyai peranan yang besar terhadap proses pembelajaran dan pengajaran bahasa. Dapatan kajian Hassan (1987) menunjukkan bahawa faktor genetik tidak memainkan peranan penting dalam PdP bahasa kedua, bahkan faktor luaran seperti dorongan dan sikap yang menentukan kejayaan proses PdP bahasa kedua. Persekitaran pembelajaran bahasa yang kondusif, di samping dorongan (rangsangan) dan sikap positif sangat diperlukan dalam menguasai sesuatu bahasa. Pelajar yang sentiasa bekerjasama dalam setiap tugas dan berkongsi maklumat serta idea mengenai pembelajaran bahasa akan dapat mengatasi setiap masalah yang dihadapinya. Kerjasama dan hubungan yang baik penting kerana ia dapat membantu membentuk sikap toleransi dan dapat meningkatkan interaksi sosial sesama pelajar (Che Ahmad, 2011). Bahkan, kajian yang dilakukan oleh Fraser dan Lee (2009) dan Wong dan Fraser (1996) mendapati ada hubungan yang signifikan antara amalan kerjasama dan sikap. Justeru, persekitaran pembelajaran bahasa yang baik mampu menjadi pendorong kepada minat pelajar untuk mempelajari sesuatu bahasa, seterusnya menjadi pemangkin kepada sikap positif yang menghasilkan kejayaan seseorang.

Kajian-kajian lain juga mendapati hubungan yang kuat antara sikap dan persekitaran pembelajaran. Kajian Quek, Wong, dan Fraser (2005) dan Okan (2008) menunjukkan ada hubungan antara sikap dan persekitaran pembelajaran di sekolah. Kajian Allen dan Fraser (2007) juga mendapati terdapat hubungan antara hasil pelajar (sikap terhadap sains dan pencapaian dalam bidang sains) dan persekitaran pembelajaran. Begitu juga kajian Che Ahmad (2011) dan Tessmer dan Harris (1992) mendapati persekitaran fizikal yang kondusif yang terdiri daripada tiga elemen (kualiti udara dalaman yang baik, selesa dan pengaliran udara yang lancar) mampu memberi kesan yang positif dan signifikan terhadap sikap dan pencapaian pelajar.

Oleh itu, tujuan kajian ini dijalankan adalah untuk mengkaji pengaruh *bi'ah lughawiyyah* terhadap pencapaian pelajar serta peranan sikap pelajar sebagai mediator dalam hubungan diantara *bi'ah lughawiyyah* dan pencapaian pelajar dalam kalangan pelajar di universiti awam Malaysia.

2.0 METODOLOGI

Kajian ini berbentuk kuantitatif menggunakan kaedah tinjauan. Kaedah tinjauan mampu mengukur pendapat, sikap, kepercayaan, nilai dan tingkah laku serta dapat digeneralisasikan

dari sampel kepada populasi (Creswell, 2005). Kaedah tinjauan dibuat disebabkan responden yang besar (Fowler, 2002; Chua, 2006). Satu set soal selidik telah diadaptasi dan adoptasi daripada instrumen *What Is Happening In this Class?* (WIHIC) yang dibina oleh Wong dan Fraser (1996) untuk menilai persekitaran pembelajaran psikososial dalam bilik darjah. Manakala Instrumen Persekitaran Pembelajaran Fizikal (PPF) ini diambil daripada Zandvliet (1999) untuk menilai persekitaran pembelajaran fizikal dalam bilik darjah. Instrumen PPF ini telah diadaptasikan dan digunakan untuk mendapat pandangan pelajar tentang tahap kesesuaian aspek fizikal sedia ada dalam kelas bahasa Arab (KBA). Set soal selidik ini telah diedarkan kerana penggunaan soal selidik lebih cekap dan sasarannya lebih meluas, menjimatkan masa dan kos (Punch, 2009; Cohen, Manion, & Morrison, 2007).

Kesahan instrumen kajian adalah penting untuk menunjukkan kajian yang dijalankan membenarkan pengkaji untuk menguji keterangan data-data yang berbeza (Konting, 2000). Instrumen soal selidik ini telah dirujuk kepada sepuluh orang pakar untuk mendapatkan kesahan kandungan bagi tujuan memperbaiki soal selidik yang diguna. Pakar yang terlibat terdiri daripada lima orang pakar bahasa Arab, dua orang pakar persekitaran pembelajaran, dua orang pakar bahasa bahasa dan seorang pakar soal selidik. Pengkaji telah merujuk pakar bahasa Melayu dari Universiti Malaysia Terengganu dan pakar bahasa Inggeris dari Universiti Sultan Zainal Abidin bagi proses semakan dan prosedur terjemahan soal selidik. Pandangan pakar tentang item yang hendak dimuatkan ke dalam soal selidik telah dibincangkan sebelum kajian rintis dijalankan. Beberapa sesi pertemuan telah dijalankan dengan pakar dan item-item yang kurang menepati kandungan, penggunaan bahasa dan istilah yang mengelirukan diubah suai atau digugurkan. Analisis faktor pengesahan bagi soal selidik dalam kajian sebenar dilakukan untuk kesahan konstruk yang terlibat dalam kajian.

Seterusnya instrumen kajian ini telah melepasi tahap kebolehpercayaan. Kebolehpercayaan instrumen menggunakan pekali α merupakan kaedah yang kerap digunakan jika instrumen kajian yang digunakan berbentuk soal selidik (Creswell, 2005). Nilai pekali *alpha cronbach* (α) terdiri dari 0 hingga 1. Nilai koefisien yang semakin hampir dengan 1 menunjukkan kebolehpercayaan yang tinggi sesuatu instrumen kajian itu. Nilai α yang dipersetujui oleh kebanyakan pengkaji ialah sekurang-kurangnya 0.70. Bagaimanapun, nilai α boleh direndahkan sehingga 0.60 bagi kajian berbentuk tinjauan (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010). Dalam kajian ini, pengkaji menetapkan aras nilai koefisien *alpha cronbach* (α) yang melebihi 0.60 sahaja yang boleh diterima.

Satu kajian rintis ini dijalankan di Fakulti bahasa Arab dan Linguistik, Universiti Sultan Zainal Abidin (UnisZa). Seramai 40 orang pelajar sarjana muda bahasa Arab terlibat di dalam kajian rintis ini kerana bilangan sampel untuk kajian rintis mestilah melebihi 20 orang (McMillan & Schumacher, 2006). Maklum balas pelajar dalam kajian rintis dapat membantu pengkaji untuk menambah baik item dalam set soal selidik agar lebih sistematik seperti pertanyaan perihal kualiti pengajar kurikulum yang diikuti dan program (Fenstermacher & Richardson, 2005). Jadual 1 di bawah adalah item-item bagi dapatan kajian rintis pemboleh ubah *bi'ah luqhawiyah* dan nilai *Alpha Cronbach* yang diperolehi.

Jadual 1: *Bi'ah Luqhawiyah*

Komponen	Elemen	Bil. Item	No. Item	Alpha Cronbach
Psikososial	Kepaduan Pelajar	8	KP1 - 8	0.897
	Bimbingan Pensyarah	8	BP1 - 8	0.906
	Penglibatan Pelajar	9	libat1 - 9	0.878
	Orientasi Tugas	8	orien1 - 8	0.819
	Bekerjasama	9	keja1 - 9	0.922
	Ekuiti	9	ekui1 - 9	0.945
	Keseluruhan	51	KP1 - eku_9	0.961
Fizikal	Perabot dan Peralatan	6	PP1 - 6	0.940
	Pencahayaan	6	PCH1 - 6	0.967
	Teknologi	8	Tec1 - 8	0.958
	Kualiti Udara dalaman	5	Kud1 - 5	0.895
	Keseluruhan	25	PP1 - Kud5	0.961

Jadual 1 menunjukkan dapatan kajian rintis bagi pemboleh ubah *bi'ah luqhawiyah* yang terdiri daripada 2 komponen iaitu psikososial dan fizikal. Bagi semua komponen psikososial iaitu Kepaduan Pelajar, Bimbingan Pensyarah, Penglibatan Pelajar, Orientasi Tugas, Bekerjasama dan Ekuiti. Purata keseluruhan nilai *alpha cronbach* bagi kesemua pemboleh ubah *bi'ah luqhawiyah* (komponen psikososial) ialah 0.961 dengan jumlah item sebanyak 51. Manakala komponen fizikal iaitu Perabot dan Peralatan, Pencahayaan, Teknologi dan Kualiti Udara Dalaman didapati purata nilai *alpha cronbach* bagi kesemua pemboleh ubah *bi'ah luqhawiyah* (komponen fizikal) ialah 0.961 dengan jumlah item sebanyak 25.

Nilai *alpha cronbach* bagi elemen-elemen dalam pemboleh ubah *bi'ah luqhawiyah* (komponen psikososial) seperti Kepaduan Pelajar mempunyai nilai *alpha cronbarch* (r) sebanyak 0.897. Bagi elemen Bimbingan Pensyarah iaitu 0.906. Seterusnya, nilai *alpha cronbarch* (r) bagi Penglibatan Pelajar ialah 0.878. Pekali kebolehpercayaan elemen Orientasi Tugas pula ialah 0.819, Bekerjasama 0.922 dan Ekuiti iaitu 0.945. Seterusnya, nilai *alpha cronbarch* bagi elemen-elemen dalam pemboleh ubah *bi'ah luqhawiyah* (komponen fizikal) seperti Perabot dan Peralatan mempunyai nilai *alpha cronbarch* (r) sebanyak 0.940. Bagi elemen Pencahayaan diperoleh nilai *alpha cronbarch* (r) sebanyak 0.967. Pekali kebolehpercayaan bagi elemen Teknologi pula ialah 0.958 dan Kualiti Udara Dalamannya iaitu 0.895. Manakala Jadual 2 adalah item-item bagi dapatan kajian rintis pemboleh ubah sikap pelajar dan nilai *alpha cronbach* yang diperoleh.

Jadual 2: Sikap pelajar

Dimensi	Bil. Item	No. Item	Alpha Cronbach
Sikap Pelajar	13	SP1 - 13	0.726

Jadual 2 menunjukkan dapatan kajian rintis bagi pemboleh ubah sikap pelajar. Nilai *alpha cronbach* bagi pemboleh ubah sikap pelajar ialah 0.726 dengan jumlah item sebanyak 13.

Populasi kajian ini terdiri daripada 1,883 pelajar bahasa Arab di lapan buah universiti yang menawarkan kursus sarjana muda bahasa Arab iaitu Universiti Malaya, Universiti Kebangsaan Malaysia, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia, Universiti Perguruan Sultan Idris, Universiti Putra Malaysia, Universiti Sains Islam Malaysia, Universiti Teknologi Mara dan Universiti Sultan Zainal Abidin. Kaedah persampelan yang digunakan dalam kajian ini adalah berbentuk rawak berkelompok. Kajian ini mempunyai 8 populasi yang berbeza namun mempunyai sifat yang sama iaitu mengambil bahasa Arab sebagai matapelajaran teras. Seramai 494 pelajar yang dipilih seperti Jadual 3 di bawah;

Jadual 3: Bilangan populasi dan sampel pelajar setiap universiti terpilih

Bil	Universiti	Populasi	Sampel
1.	Universiti Malaya	104	34
2.	Universiti Kebangsaan Malaysia	150	20
3.	Universiti Islam Antarabangsa Malaysia	400	110
4.	Universiti Putra Malaysia	178	78
5.	Universiti Perguruan Sultan Idris	173	57
6.	Universiti Sains Islam Malaysia	718	106
7.	Universiti Sultan Zainal Abidin	108	55
8.	Universiti Teknologi Mara	52	34
		1,883	494

Teknik penentuan saiz sampel yang digunakan adalah seperti yang dicadangkan oleh Kreijcie dan Morgan (1970) yang hanya memerlukan minimum saiz sampel iaitu 320 orang pelajar bagi jumlah populasi ($N=1,883$). Seterusnya, data kajian dianalisis dengan bantuan perisian SPSS dan SmartPLS-3 untuk mengkaji pengaruh langsung dan peranan pemboleh ubah mediator dalam hubungan di antara pemboleh ubah bebas dan pemboleh ubah terikat.

Sebelum data dianalisis, pemboleh ubah yang terdiri daripada pemboleh ubah bebas (*bi'ah luqhawiyah*) dan pemboleh ubah berhubung atau mediator (sikap) dalam kajian ini perlu menjalankan proses penapisan data (lihat jadual 5). Proses ini merupakan prosedur utama yang perlu dilakukan sebelum proses analisis kajian. Ujian penapisan data bertujuan untuk memastikan data-data yang digunakan berada dalam keadaan boleh dipercayai (*reliable*) dan sah (*valid*). Prosedur ini melibatkan analisis kehilangan data (*missing value*), analisis data terpencil (*outliers*). Selain itu, kajian ini juga turut menjalankan ujian multivariat seperti ujian kelinearan, ujian kenormalan, ujian homoskedastisiti dan ujian multikolineariti. Bagi mencapai objektif kajian, permodelan persamaan berstruktur digunapakai untuk menguji hipotesis yang telah dicadangkan. Terdapat dua model pengukuran dalam penggunaan persamaan berstruktur iaitu model pengukuran reflektif dan formatif. Kajian ini menggunakan model pengukuran reflektif. Penilaian model pengukuran meliputi ujian kebolehppercayaan konsistensi dalaman. Data kajian berada dalam taburan normal adalah penting bagi membolehkan analisis parametrik seperti pengujian hipotesis dijalankan, (Chua, 2006; Bhasah, 2007). Antara ujian yang dilakukan ialah ujian *Kolmogorov-Smirnov* dan ujian *Shapiro-Wilk*. Jadual 4 menunjukkan ujian *Kolmogorov-Smirnov* dan ujian *Shapiro-Wilk* yang membuktikan bahawa data kajian adalah bertaburan normal.

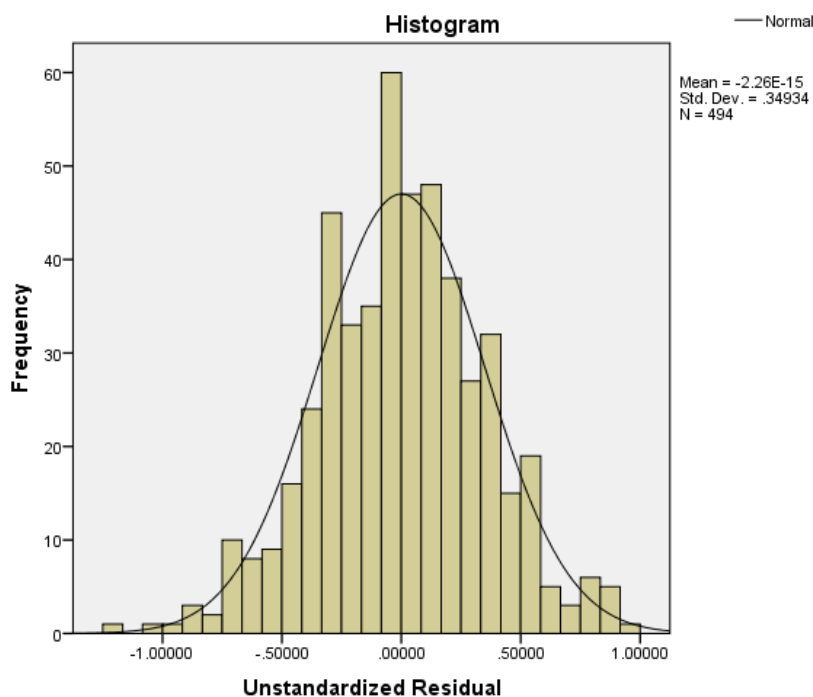
Jadual 4: Ujian kenormalan data

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Unstandardized Residual	.029	494	.200*	.997	494	.419

*. This is a lower bound of the true significance.

a. Lilliefors Significance Correction

Jadual 4 menunjukkan data dalam kajian ini mempunyai taburan normal. Manakala rajah 1 di bawah dalam bentuk histogram diuji bagi menjelaskan lagi hasil ujian tersebut.

Rajah 1: Kenormalan data

Rajah 1 diatas menggambarkan histogram kenormalan data. Merujuk Rajah tersebut, didapati garis pada histogram berbentuk lonceng. Hal ini menunjukkan data dalam kajian ini adalah bertaburan normal.

Kebolehpercayaan konsistensi dalaman diuji dengan menggunakan nilai pekali *alfa cronbach* merupakan kaedah tradisional dalam pengujian kebolehpercayaan konsistensi dalaman (Urbach, Smolnik, & Riemp, 2010). Nilai alpha yang tinggi menunjukkan item-item dalam konstruk tertentu mempunyai maksud dan nilai yang sama dalam menerangkan sesuatu

konstruk (Cronbach, 1951). Selain itu, kaedah kebolehpercayaan komposit (*composite reliability*) boleh juga digunakan sebagai alternatif bagi mengukur kebolehpercayaan konsistensi dalaman (Chin, 1998). Kebolehpercayaan komposit digunakan bagi mengatasi kekurangan dalam pengukuran menggunakan *cronbach's alpha* (Chin, 1998). Menggunakan kedua-dua kaedah pengujian kebolehpercayaan konsistensi dalaman digunakan sebagai justifikasi kekuatan nilai konstruk yang digunakan seperti Jadual 5 di bawah.

Jadual 5: Nilai pekali *cronbach's alpha* dan kebolehpercayaan komposit

Konstruk	<i>Cronbach's Alpha</i>	Kebolehpercayaan Komposit
Ekuiti	0.937	0.948
Teknologi	0.925	0.939
Pencahayaan	0.907	0.928
Kerjasama Pelajar	0.898	0.917
Sikap	0.898	0.914
Pencapaian Pelajar	0.892	0.920
Kepuasan Pelajar	0.887	0.923
Orientasi Pensyarah	0.877	0.903
Kepaduan Pelajar	0.866	0.895
Sokongan Pensyarah	0.846	0.883
Penglibatan Pelajar	0.845	0.883
Alatan dan Perabut	0.814	0.865
Kualiti Udara	0.780	0.850

Jadual 5 di atas menunjukkan keputusan kebolehpercayaan konsistensi dalaman (*Internal Consistency Reliability*) menggunakan nilai *cronbach's alpha* dan kebolehpercayaan komposit (*Composite Reliability*). Sesuatu instrumen kajian dianggap mempunyai nilai kebolehpercayaan yang mencukupi sekiranya mempunyai nilai kebolehpercayaan *alpha* dan komposit sama atau lebih besar daripada 0.70. (George & Mallery, 2003; Nunally & Bernstein, 1994). Berdasarkan hasil analisis data, kajian mendapati nilai *cronbach's alpha* dan kebolehpercayaan komposit melebihi nilai minimum 0.70. Maka dapat disimpulkan bahawa kesemua instrumen kajian ini mempunyai nilai kebolehpercayaan yang tahap tinggi (Nunally & Bernstein, 1994). Setelah menjalankan ujian kebolehpercayaan *alpha* dan komposit, kajian ini juga turut melakukan pengujian kebolehpercayaan indikator.

Kebolehpercayaan indikator merupakan salah satu penilaian dalam model pengukuran yang digunakan pengkaji untuk menguji item - item kajian dalam konstruk, sama ada konsisten terhadap pemboleh ubah yang hendak diukur atau tidak (Urbach et al., 2010). Ujian analisis faktor pengesahan (CFA) turut dijalankan untuk mengesahkan item yang digunakan benar-benar mampu mengukur konstruk atau pemboleh ubah yang diukur. Item kajian yang mempunyai skor yang kurang daripada 0.70 dikira tidak layak untuk dikekalkan dalam konstruk tersebut (Chin, 1998). Namun apabila nilai faktor loading didapati lebih besar daripada 0.50 dan lebih kecil daripada 0.70, Ianya dapat dikekalkan apabila nilai kesahan konstruk (AVE) melebihi 0.5 (Hair et al., 2010). Tahap kesignifikanan item diuji menggunakan kaedah *bootstrapping* melalui persampelan berulang (*resampling*) sebanyak 500 kali.

Hasil analisis data menunjukkan kesemua item dalam kajian ini melepasi tahap 0.70 kecuali item Sikap5 dengan nilai loading 0.598, namun item ini nilai t statistik melebihi 1.96 iaitu 16.943. Ia membawa maksud bahawa item ini signifikan mengukur konstruk sikap. Justeru, dapat disimpulkan bahawa kajian ini memenuhi syarat kebolehpercayaan indikator (*indicator reliability*). (Rujuk Jadual 1 pada Lampiran). Setelah menjalankan ujian kebolehpercayaan indikator, kajian ini turut menjalankan ujian kesahan konstruk.

Kesahan konstruk dijalankan untuk membuktikan sejauh mana hasil penggunaan sesuatu pengukuran selari dengan teori (Sekaran & Bougie, 2010). Kesahan konstruk ini biasanya diuji dengan kesahan menumpu (*convergent validity*) dan kesahan diskriminan (*discriminant validity*) (Hwang & Chang, 2011). Kesahan menumpu bertujuan untuk mengukur tahap penumpuan sesuatu item dalam mewakili konstruk yang ingin diukur (Gefen & Straub, 2005). Fornell dan Larcker (1981) dan Hair et al. (2010) mencadangkan nilai pekali AVE (*Average Variance Extracted*) sebanyak 0.50. Selain itu, kesahan menumpu juga dinilai melalui nilai kebolehpercayaan komposit. Jika nilai kebolehpercayaan komposit melebihi 0.80 (Nunnally & Bernstein, 1994), maka instrumen kajian mencapai piawaian kesahan menumpu. Seterusnya nilai *factor loading* melebihi 0.7 juga membuktikan bahawa instrumen kajian ini mencapai piawaian kesahan menumpu (Fornell & Larcker, 1981). Jadual 6 menunjukkan kesahan konstruk.

Jadual 6: Kesahan menumpu

Konstruk	Average Variance Extracted (AVE)
Alatan dan Perabut	0.520
Ekuiti	0.670
Kepaduan Pelajar	0.517
Kepuasan Pelajar	0.749
Kerjasama Pelajar	0.553
Kualiti Udara	0.543
Orientasi Pensyarah	0.540
Pencahayaan	0.683
Pencapaian Pelajar	0.698
Penglibatan Pelajar	0.519
Sikap	0.516
Persekitaran Fizikal	0.604
Persekitaran Psikososial	0.594
Sokongan Pensyarah	0.520
Teknologi	0.660

Jadual 6 di atas menunjukkan bahawa kesemua konstruk kajian melebihi nilai yang telah dicadangkan oleh pengkaji terdahulu sekaligus mengesahkan bahawa setiap konstruk memenuhi piawaian kesahan menumpu. Seterusnya, kajian ini juga turut menjalankan ujian kesahan diskriminan

Kesahan diskriminan dapat diukur dengan pelbagai kaedah. Salah satunya dengan melihat nilai *Square Root of Average Variance Extracted* (AVE) iaitu nilai punca kuasa dua pekali AVE dimana nilai bagi setiap konstruk perlu lebih tinggi daripada kolerasi konstruk-konstruk yang lain (Fornell & Cha, 1994; Fornell & Larcker, 1981; Henseler, Ringle, & Sinkovics, 2009). Berdasarkan Jadual 4 Kesahan Diskriminan (Fornell-Larcker Criterion), kajian mendapati nilai punca kuasa dua AVE lebih tinggi daripada nilai kolerasi AVE bagi konstruk – konstruk lain.

Setelah menjalankan model pengukuran, model struktural dijalankan untuk menilai dan sekaligus menguji hipotesis kajian. Model struktural mengandungi anak panah (*path*) yang memberi erti hubungan antara satu konstruk dengan konstruk yang lain (*hypothesized relationship*) maklumat tentang nilai beta (β) untuk pengujian hipotesis dan nilai R^2 . Kekuatan

nilai hubungan digambarkan dengan nilai β manakala nilai sumbangan kesemua pemboleh ubah bebas terhadap pemboleh ubah bersandar ditentukan dengan nilai R^2 . Chin (1998) menyatakan bahawa nilai $R^2 = 0.67$ adalah kuat, $0.33 =$ sederhana, $0.19 =$ lemah.

Nilai R^2 merujuk kepada nilai peratusan varians dalam sesebuah model dan melambangkan kuasa peramal (predictive power). Keputusan kajian dalam nilai β dan R^2 ditunjukkan dalam Jadual 7. Kajian ini mempunyai tiga buah pemboleh ubah endogenous, maka berdasarkan hasil analisis data didapati bahawa model kajian ini mempunyai nilai peramal (*predictive power*) yang sederhana dan kuat.

Jadual 7: Nilai R – Square

Pemboleh ubah	R Square	R Square Adjusted
Pencapaian Pelajar	0.671	0.669
Sikap	0.260	0.257

Jadual 7 menunjukkan sumbangan pemboleh ubah bebas terhadap pemboleh ubah bersandar. Kajian ini memperolehi nilai R square bagi pemboleh ubah pencapaian pelajar, kajian mendapati nilai R square sebanyak 67.1 peratus (0.671). Ia membawa maksud bahawa Pemboleh ubah bebas menjelaskan pengaruhnya terhadap pemboleh ubah pencapaian pelajar sebanyak 67.1 peratus, selebihnya sebanyak 32.9 peratus dijelaskan oleh pemboleh ubah lain yang tidak dikaji dalam kajian ini. Nilai R square yang diperolehi bagi pemboleh ubah pencapaian pelajar ini termasuk dalam kategori kuat (Chin, 1998).

Bagi pemboleh ubah sikap, kajian mendapati bahawa sumbangan pemboleh ubah bebas terhadap pemboleh ubah sikap iaitu sebanyak 26 peratus (R- square iaitu 0.260). Ia membawa maksud bahawa pemboleh ubah bebas menjelaskan pengaruhnya terhadap pemboleh ubah sikap pelajar sebanyak 26 peratus, selebihnya sebanyak 74 peratus dijelaskan oleh pemboleh ubah lain yang tidak dikaji dalam kajian ini. Nilai R square yang diperolehi bagi pemboleh ubah sikap pelajar ini termasuk dalam kategori lemah (Chin, 1998).

Impak sesebuah pemboleh ubah terhadap pemboleh ubah yang lain juga dapat dinilai melalui penentuan saiz kesan (effect size/ f^2). Nilai f^2 di antara 0.020 dan 0.149 adalah kecil, 0.150 hingga 0.349 adalah sederhana manakala 0.350 ke atas adalah besar (Chin, 1998; Cohen, 1988; Gefen, Straub, & Boudreau, 2000). Hasil ujian menunjukkan pemboleh ubah bebas mempunyai kesan yang kecil iaitu hubungan di antara sikap dengan pencapaian pelajar.

Manakala, pembolehuabah kepuasan dengan pencapaian pelajar mempunyai kesan yang besar iaitu sebanyak 0.635.

Jadual 8: Kekuatan pengaruh (f – Square)

Pemboleh ubah	Pencapaian Pelajar	Kesimpulan
Sikap	0.260	Kecil

Merujuk Jadual 8 di atas, kajian mendapati nilai kekuatan pengaruh daripada pemboleh ubah sikap, kajian menemukan bahawa hanya 2.6 peratus (0.260) sahaja pemboleh ubah sikap mempunyai kekuatan pengaruh terhadap pencapaian pelajar. Kekuatan pengaruh ini termasuk dalam kategori sederhana (Chin, 1998; Cohen, 1988; Gefen et al., 2000).

Selain dari merujuk kepada nilai R² dalam menilai ketepatan peramalan pemboleh ubah bebas kajian, teknik penggunaan semula data (predictive sample reuse) yang dibangunkan oleh Stone (1974) dan Geisser (1975) juga boleh digunakan. Melalui perisian SmartPLS 3.0 (Ringle, Wende, & Will, 2005), penyelidik menggunakan prosedur *blindfolding* untuk mendapatkan nilai ketepatan peramalan (*predictive relevance*) (Q^2). (Tenenhaus, Vinzi, Chatelin, & Lauro, 2005). Nilai ketepatan peramalan yang dicadangkan oleh pengkaji terdahulu iaitu besar daripada kosong (0) lebih kecil daripada satu (1).

Jadual 9: Nilai ketepatan peramalan – Q^2 dan impak ketepatan peramalan – q^2

Konstruk	SSO	SSE	Q^2	q^2
Alatan dan Perabut	2,964.000	2,308.713	0.221	-
Ekuiti	4,446.000	2,276.870	0.488	-
Kepaduan Pelajar	3,952.000	2,956.092	0.252	-
Kepuasan Pelajar	1,976.000	1,137.956	0.424	-
Kerjasama Pelajar	4,446.000	2,791.197	0.372	-
Kualiti Udara	2,470.000	1,837.353	0.256	-
Orientasi Pensyarah	3,952.000	2,631.402	0.334	-
Pencahayaan	2,964.000	1,569.494	0.470	-
Pencapaian Pelajar	2,470.000	1,325.451	0.463	0.749
Penglibatan Pelajar	3,458.000	2,671.327	0.227	-
Sikap	4,940.000	4,365.163	0.116	-
Sokongan Pensyarah	3,458.000	2,459.095	0.289	-
Teknologi	3,952.000	1,871.657	0.526	-

Berdasarkan Jadual 9 di atas, kajian ini mendapati bahawa nilai Q^2 melebihi piawaian kosong (0) dan lebih kecil daripada 1. Nilai ketepatan permalan terkecil adalah sebanyak 0.116 iaitu mewakili konstruk sikap. Seterusnya, bagi impak ketepatan peramalan, kajian mendapati bahawa sikap menyumbang sebesar 74.9 kepada konstruk pencapaian pelajar.

3.0 DAPATAN KAJIAN

Dapatan kajian ini akan menerangkan ujian kesan langsung dan tidak langsung antara pemboleh ubah bebas dan pemboleh ubah bersandar serta peranan sikap sebagai mediator antara kedua-dua pemboleh ubah tersebut.

Dalam kajian ini terdapat tiga hipotesis yang diuji dengan menggunakan perisian SmartPLS 3.0 seperti Jadual 7 dan 8. Berdasarkan Jadual 7, terdapat lima hipotesis telah dibina berkaitan pengaruh pemboleh ubah *bi'ah lughawiyyah* (komponen psikososial dan fizikal) ke atas pemboleh ubah pencapaian pelajar dalam pembelajaran BA di universiti awam Malaysia. Seterusnya satu hipotesis telah dibina berkaitan peranan pemboleh ubah sikap pelajar sebagai mediator di antara pemboleh ubah *bi'ah lughawiyyah* (komponen psikososial dan fizikal) dan pemboleh ubah pencapaian pelajar.

Jadual 10: Ujian kesan langsung

Pemboleh ubah	Original Sample (β)	Standard Deviation (STDEV)	T Statistics (O/STDEV)	P Values
Komponen psikososial -> pencapaian pelajar	0.021	0.039	0.526	0.599
Komponen fizikal -> pencapaian pelajar	0.166	0.033	5.086	0.000
sikap -> pencapaian pelajar	0.039	0.041	0.948	0.344
Komponen Psikososial -> Sikap	0.427	0.045	9.571	0.000
komponen fizikal -> sikap	0.120	0.046	2.628	0.009

Jadual 10 di atas hipotesis 1 kajian mengandaikan *bi'ah lughawiyyah* (komponen psikososial) mempengaruhi secara positif dan signifikan terhadap pencapaian pelajar dalam kelas bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Namun, hasil analisis data mendapati nilai koefisien beta (*original sample*) adalah sebanyak 0.021 dengan nilai sisihan piawai 0.039, nilai t – statistik ialah 0.526 dan tahap signifikan di atas aras kepercayaan 5 peratus (≥ 0.05). Ini menunjukkan komponen psikososial tidak mempunyai pengaruh yang positif dan signifikan secara langsung terhadap pencapaian pelajar di dalam bilik darjah bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Hal ini bermaksud dengan andaian pemboleh ubah komponen psikososial berlaku peningkatan sebanyak 1 peratus, ia tidak memberikan kesan terhadap peningkatan pencapaian pelajar. Justeru, hipotesis 1 kajian yang dicadangkan dalam kajian ini di tolak.

Hipotesis 2 kajian mengandaikan *bi'ah lughawiyyah* (komponen fizikal) mempengaruhi secara positif dan signifikan terhadap pencapaian pelajar dalam kelas bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Hasil kajian mendapati nilai koefisien beta (*original sample*) sebanyak 0.166 dengan nilai sisihan piawai 0.033, nilai t – statistik iaitu 5.086 dan tahap signifikan berada pada aras kepercayaan 1 peratus (≤ 0.01). Ini menunjukkan bahawa komponen fizikal mempunyai pengaruh yang positif dan signifikan terhadap pencapaian pelajar di dalam bilik darjah bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Hal ini bermaksud dengan andaian pemboleh ubah komponen fizikal berlaku peningkatan sebanyak 1 peratus, ia akan memberi kesan terhadap peningkatan pencapaian pelajar sebanyak 16.6 peratus. Maka, hipotesis 2 (H_a) yang dicadangkan dalam kajian ini di terima.

Seterusnya hipotesis 3 kajian mengandaikan sikap pelajar mempengaruhi secara positif dan signifikan terhadap pencapaian pelajar dalam kelas bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Hasil kajian mendapati nilai koefisien beta (*original sample*) sebanyak 0.039 dengan nilai sisihan piawai 0.041, nilai t – statistik iaitu 0.948 dan tahap signifikan di atas aras kepercayaan 5 peratus (≥ 0.05). Ini menunjukkan bahawa sikap pelajar tidak mempunyai pengaruh yang positif dan signifikan terhadap pencapaian pelajar di dalam bilik darjah bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Hal ini bermaksud dengan andaian pemboleh ubah sikap pelajar berlaku peningkatan sebanyak 1 peratus, ia tidak memberi kesan terhadap peningkatan pencapaian pelajar. Justeru, hipotesis 3 (H_a) yang dicadangkan dalam kajian ini di tolak.

Hipotesis 4 kajian mengandaikan *bi'ah lughawiyyah* (komponen psikososial) mempengaruhi secara positif dan signifikan terhadap sikap pelajar di dalam kelas bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Hasil kajian mendapati nilai koefisien beta (*original sample*) sebanyak 0.427 dengan nilai sisihan piawai 0.045, nilai t – statistik iaitu 9.571 dan tahap

signifikan berada pada aras kepercayaan 1 peratus (≤ 0.01). Ini menunjukkan bahawa komponen psikososial mempunyai pengaruh yang positif dan signifikan terhadap sikap pelajar di dalam bilik darjah bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Hal ini bermaksud dengan andaian pemboleh ubah persekitaran psikososial berlaku peningkatan sebanyak 1 peratus, ia akan memberi kesan terhadap peningkatan sikap pelajar sebanyak 42.7 peratus. Maka, hipotesis 5 (H_a) yang dicadangkan dalam kajian ini di terima.

Jadual 11: Ujian kesan tidak langsung (mediator)

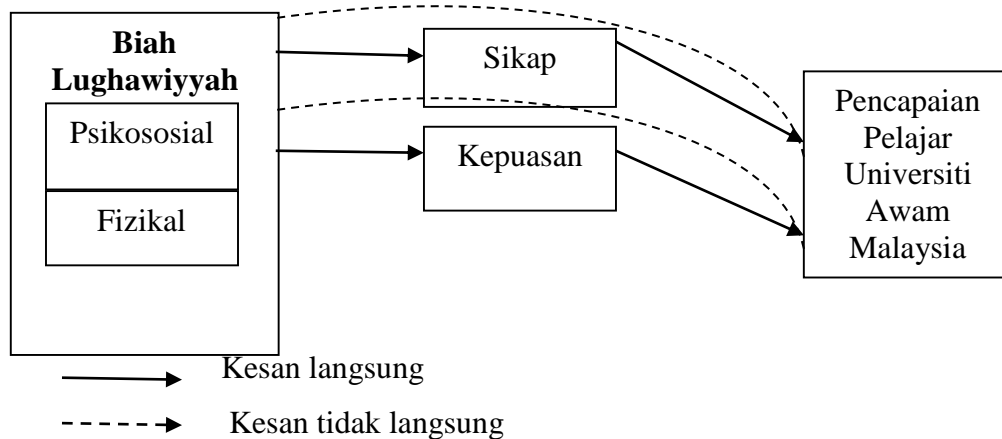
Pemboleh Ubah	Original Sample (β)	Standard Deviation (STDEV)	T Statistics (O/STDEV)	P Values
Komponen psikososial -> Sikap -> Pencapaian pelajar	0.293	0.035	8.280	0.000

Hipotesis kajian mengandaikan sikap pelajar sebagai penengah di antara *bi'ah lughawiyyah* (komponen psikososial) dan pencapaian pelajar dalam kelas bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Hasil kajian mendapati nilai koefisien beta (*original sample*) ialah sebanyak 0.293 dengan nilai sisihan piawai 0.035, nilai t – statistik iaitu 8.280 dan tahap signifikan berada pada aras kepercayaan 1 peratus (≤ 0.01). Ini menunjukkan bahawa terdapat kesan pemboleh ubah penengah iaitu sikap pelajar bagi *bi'ah lughawiyyah* (komponen psikososial) terhadap pencapaian pelajar dalam kelas bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Hal ini bermaksud bahawa dengan andaian pemboleh ubah sikap pelajar bagi *bi'ah lughawiyyah* (komponen psikososial) berlaku peningkatan sebanyak 1 peratus. Justeru, memberikan kesan terhadap peningkatan pencapaian pelajar sebanyak 29.3 peratus. Maka, hipotesis kajian yang dicadangkan dalam kajian ini di terima.

4.0 PERBINCANGAN KAJIAN

Pemboleh ubah bebas (*Bi'ah lughawiyyah*) dalam kajian ini mengandungi dua komponen iaitu psikososial dan fizikal. Dapatan menunjukkan hanya komponen fizikal sahaja telah dibuktikan berhubung secara langsung (*direct effect*) dengan pemboleh ubah bersandar (pencapaian pelajar). Manakala komponen psikososial telah dibuktikan tidak berhubung secara langsung (*direct effect*) dengan pemboleh ubah bersandar (pencapaian pelajar).

Pengujian hipotesis bagi kesan pemboleh ubah penengah telah dijalankan dengan menggunakan model persamaan berstruktur (SEM Smart-PLS). Ujian terhadap sikap pelajar sebagai penengah (mediator) di antara *bi'ah lughawiyyah* (komponen psikososial) dan pencapaian pelajar dalam kelas bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Dapatan daripada ujian penengah membuktikan bahawa wujud hubungan tidak langsung atau kesan penengah bagi pemboleh ubah sikap pelajar bagi hubungan di antara *bi'ah lughawiyyah* (komponen psikososial) dan pencapaian pelajar dalam kelas bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Kesan penengah (mediator) bagi hubungan ini digambarkan dalam Rajah 1.

Rajah 1: Kesan penengah (sikap pelajar dan kepuasan pelajar) bagi hubungan di antara *Biah Lughawiyyah* dan pencapaian pelajar di universiti awam Malaysia.

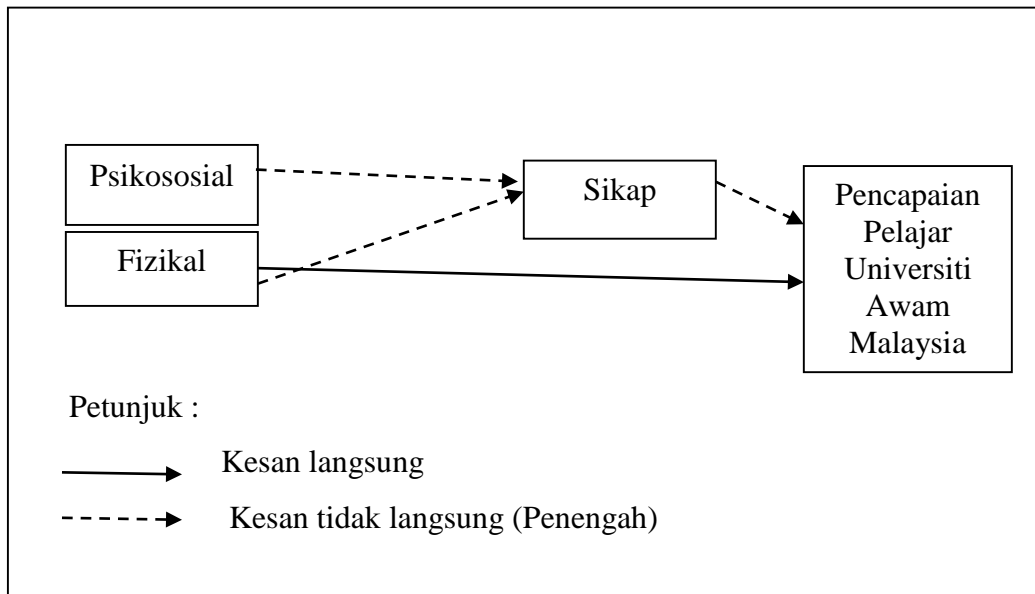
Seterusnya, ujian terhadap sikap pelajar sebagai penengah (mediator) di antara *bi'ah lughawiyyah* (komponen fizikal) dan pencapaian pelajar dalam kelas bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Dapatan daripada ujian penengah membuktikan bahawa wujud hubungan tidak langsung atau kesan penengah bagi pemboleh ubah sikap pelajar bagi hubungan di antara *bi'ah lughawiyyah* (komponen fizikal) dan pencapaian pelajar dalam kelas bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Kesan penengah (mediator) bagi hubungan ini digambarkan dalam Rajah 1.

Selain sikap dan kepuasan pelajar, kajian-kajian empirikal juga membuktikan bahawa komponen psikososial juga memberi kesan kepada motivasi seseorang pelajar, seterusnya meningkatkan prestasi pencapaian pelajar. Komponen psikososial atau persekitaran pembelajaran psikososial sangat penting dan kajian tentangnya perlu dititikberatkan. Persekitaran pembelajaran psikososial mempengaruhi persekitaran pembelajaran bilik darjah (Thomas, 2000).

5.0 KESIMPULAN

Persekitaran pembelajaran bahasa Arab (*Bi'ah lughawiyyah*) yang terdiri daripada komponen psikososial dan fizikal secara positif dan signifikan mempengaruhi pencapaian pelajar. Ujian bagi menentukan sikap pelajar menjadi penengah atau (*mediator*) dalam hubungan di antara *bi'ah lughawiyyah* (komponen psikososial dan fizikal) dan pencapaian pelajar dalam kelas BA di universiti awam Malaysia telah dijalankan menggunakan metod analisis permodelan persamaan berstruktur (SEM). Analisis ini dilakukan menggunakan perisian SmartPLS-3 (*Partial Least Square*). Hasil kajian mendapati nilai koefisien beta (*partial coefficient regression*) ialah sebanyak 0.275 dengan nilai t – statistik iaitu 8.682 dan tahap signifikan berada pada aras kepercayaan 1 peratus (≤ 0.01). Hal ini menunjukkan bahawa terdapat kesan penengah iaitu sikap pelajar bagi *bi'ah lughawiyyah* (komponen psikososial) terhadap pencapaian pelajar dalam pembelajaran bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Dengan keputusan ini bermaksud bahawa dengan andaian pemboleh ubah sikap pelajar bagi *bi'ah lughawiyyah* (komponen psikososial) berlaku peningkatan sebanyak 1 peratus. Justeru, memberikan kesan terhadap peningkatan pencapaian pelajar sebanyak 29.3 peratus. Maka, hipotesis kajian yang dicadangkan dalam kajian ini di terima.

Pengujian hipotesis bagi kesan pemboleh ubah penengah (*mediator*) telah dijalankan dengan menggunakan model persamaan berstruktur (SEM Smart-PLS). Ujian terhadap sikap pelajar sebagai penengah (*mediator*) dalam hubungan di antara *bi'ah lughawiyyah* (komponen psikososial) dan pencapaian pelajar dalam kelas bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Dapatan daripada ujian penengah membuktikan bahawa wujud hubungan tidak langsung atau kesan penengah bagi pemboleh ubah sikap pelajar dalam hubungan di antara *bi'ah lughawiyyah* (komponen psikososial) dan pencapaian pelajar dalam kelas bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Fungsi pemboleh ubah sikap pelajar sebagai penengah (*mediator*) bagi hubungan di antara *bi'ah lughawiyyah* (komponen psikososial) dan pencapaian pelajar dalam kelas bahasa Arab di universiti awam Malaysia ini digambarkan dalam Rajah 1 berikut:

Rajah 2: Kesan penengah (sikap pelajar) dalam hubungan di antara *Biah Lughawiyah* dan pencapaian pelajar di universiti awam Malaysia.

Seterusnya, hipotesis telah mengandaikan sikap pelajar sebagai penengah (*mediator*) dalam hubungan di antara *bi'ah lughawiyah* (komponen fizikal) dan pencapaian pelajar dalam pembelajaran BA di universiti awam Malaysia. Hasil kajian mendapati nilai koefisien beta (*partial coefficient regression*) ialah sebanyak 0.077 dengan nilai t – statistik iaitu 2.613 dan tahap signifikan berada pada aras kepercayaan 1 peratus (≤ 0.01). Ini menunjukkan bahawa terdapat kesan penengah iaitu sikap pelajar bagi *bi'ah lughawiyah* (komponen fizikal) dan pencapaian pelajar dalam pembelajaran BA di universiti awam Malaysia. Hal ini bermaksud bahawa dengan andaian pemboleh ubah sikap pelajar bagi *bi'ah lughawiyah* (komponen fizikal) berlaku peningkatan sebanyak 1 peratus. Justeru, memberikan kesan terhadap peningkatan pencapaian pelajar sebanyak 7.7 peratus.

Dapatan daripada ujian penengah membuktikan bahawa wujud hubungan tidak langsung atau kesan penengah bagi pemboleh ubah sikap pelajar dalam hubungan di antara *bi'ah lughawiyah* (komponen fizikal) dan pencapaian pelajar dalam kelas bahasa Arab di universiti awam Malaysia. Kesan pemboleh ubah sikap pelajar sebagai penengah (*mediator*) bagi hubungan di antara *bi'ah lughawiyah* (komponen fizikal) dan pencapaian pelajar dalam kelas bahasa Arab di universiti awam Malaysia ini juga digambarkan dalam Rajah 1.

RUJUKAN

- Abd Aziz, N., M. Meerah, T. S., Halim, L., & Osman, K. (2006). Hubungan antara motivasi, gaya pembelajaran dengan pencapaian Matematik Tambahan pelajar tingkatan empat. *Jurnal Pendidikan*, 31(1), 123-141.
- Abdul Aziz, N. A., Idrus, S. H., & Mahamod, Z. (2008). *Sikap pelajar sekolah menengah swasta terhadap mata pelajaran Bahasa Melayu*. Shah Alam: Karisma Publications.
- Abdul Ghani, K., Ismail, Z., & Nik Yusoff, N. M. R. (2005). *Peranan persekitaran bahasa Arab terhadap kemahiran bahasa Arab komunikasi*. Bangi: Penerbit UKM.
- Abdullah, A. R. (2009). *Komunikatif dan strategi komunikasi bahasa Arab di kalangan pelajar sek. men. agama di negeri Selangor*. (Tesis doktor falsafah tidak diterbitkan). Universiti Malaya, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Malaysia.
- Abu Bakar, W. N. I. (2006). *Perkaitan antara persepsi pelajar terhadap persekitaran makmal Sains dengan pencapaian dalam sains bagi pelajar tingkatan dua*. (Tesis sarjana tidak diterbitkan). Universiti Malaya, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur.
- Allen, D., & Fraser, B. J. (2007). Parent and student perceptions of classroom learning environment and its association with student outcomes. *Learning Environments Research*, 10(1), 67–82.
- Bakalla, M. H. (1984). *Arabic culture, through its language and literature*. London: Kagen Paul International.
- Bhasah, A. B. (2007). *Pengujian, pengukuran dan penilaian pendidikan*. Kuala Lumpur: Pustaka Salam Sdn. Bhd.
- Che Ahmad, C. N. (2011). *Aspek fizikal dan psikososial dalam persekitaran pembelajaran makmal Sains*. (Tesis doktor falsafah tidak diterbitkan). Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi, Selangor, Malaysia.
- Che Ahmad, C. N., Osman, K., & Halim, L. (2010). Hubungan ramalan persekitaran pembelajaran makmal Sains dengan tahap kepuasan pelajar. *Jurnal Pendidikan Malaysia*, 35(2), 19-30.
- Che Noh, M. A. (2008). *Hubungan antara amalan pengajaran guru dengan pencapaian pelajar tingkatan dua di Malaysia*. (Tesis doktor falsafah tidak diterbitkan). Universiti Putra Malaysia, Selangor, Malaysia.
- Chin, W. W. (1998). The partial least squares approach to structural equation modeling. In G. A. Marcoulides (ed.), *Modern methods for business research* (pp. 295–358). Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates.

- Chua, Y. P. (2006). *Kaedah dan statistik penyelidikan: Kaedah penyelidikan* (Buku 1). Kuala Lumpur: McGraw-Hill (Malaysia) Sdn. Bhd.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.). New York, NY: Routledge Falmer.
- Creswell, J. W. (2005). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. Upper Saddle River, NJ: Pearson.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(1), 297-334.
- Crow, L. D., & Crow, A. (1983). *Psikologi pendidikan untuk perguruan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa & Pustaka.
- Fenstermacher, G. D., & Richardson, V. (2005). On making determinations of quality teaching. *Teacher College Record*, 107(1), 186-213.
- Fornell, C., & Cha, J. (1994). Partial least squares. *Advanced Methods of Marketing Research*, 407(1), 52-78.
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.
- Fowler, F. J. (2002). *Survey research methods* (3th edition). London: Sage Publications, Inc.
- Fraser, B. J. (2012). Classroom learning environments: Retrospect, context and prospect. In B. J. Fraser, K. G. Tobin & C. J. McRobbie (eds.), *Second international handbook of Science education* (pp. 1191-1239). New York: Springer.
- Fraser, B. J., & Lee, S. S. U. (2009). Science laboratory environments in Korea high school. *Learning Environment Research*, 12(1), 67-84.
- Gefen, D., & Straub, D. (2005). A practical guide to factorial validity using PLS-graph: Tutorial and annotated example. *Communications of the Association for Information Systems* 16(1) 91-109.
- Gefen, D., Straub, D., & Boudreau, M. (2000). Structural equation modeling and regression: Guidelines for research practice. *Communications of the Association of Information Systems*, 4(7), 71-79.
- Geisser, S. (1975). The predictive sample reuse method with applications. *Journal of the American Statistical Association*, 70(350), 320-328.
- George, D., & Mallery, P. (2003). *Using SPSS for windows step by step: A simple guide and reference* (4th ed.). London: Pearson Education.

- Ghofur, A. (2013). *Upaya meningkatkan penguasaan memahami kosakata bahasa Arab melalui active learning great wind blows pada sisiwa kelas viii di MTsN ii Yogyakarta tahun akademik 2012/2013*. (Tesis sarjana tidak diterbitkan). Universiti Islam Negeri Sunan Kalijaga, Yogyakarta.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th Edition). New York: Pearson.
- Hassan, A. (1987). *Rencana linguistik*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Henseler, J., Ringle, C. M., & Sinkovics, R. R. (2009). The use of partial least squares path modeling in international marketing. *Advances in International Marketing*, 20(1), 277-319.
- Hwang, G. J., & Chang, H. F. (2011). A formative assessment-based mobile learning approach to improving the learning attitudes and achievements of students. *Computers & Education*, 56(4), 1023-1031.
- Ismail, Z. (2001). *Hubungan antara persekitaran bahasa Arab dengan kemahiran bertutur dalam bahasa Arab di kalangan pelajar universiti di Malaysia*. (Laporan disertasi tidak diterbitkan). Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi, Selangor, Malaysia.
- Ismail, Z. (2008). *Penilaian pelaksanaan kurikulum kemahiran bertutur dalam bahasa Arab di sekolah menengah agama*. (Tesis doktor falsafah tidak diterbitkan). Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi, Selangor, Malaysia.
- Konting, M. M. (2000). *Kaedah penyelidikan pendidikan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Education and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2006). *Research in education: Evidence-based inquiry* (6th ed.). Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Mohammad, M. (2011). *Kajian keberkesanan perlaksanaan bahasa Arab komunikasi dalam program j-QAF di sekolah rendah*. (Tesis sarjana tidak diterbitkan). Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi, Selangor, Malaysia.
- Mohamed, A. K. (2001). *Teori pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab di sekolah menengah agama di Malaysia*. Skudai: Penerbit Universiti Teknologi Malaysia.
- Mohd Nor, R. (2005). *Perkaitan antara budaya sekolah dengan pencapaian akademik pelajar di Negeri Sembilan*. (Tesis doktor falsafah tidak diterbitkan). Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malaysia.

- Mohd Teh, K. S. (2009). *Penggunaan strategi pembelajaran bahasa Arab dalam kalangan pelajar sekolah menengah agama*. (Tesis doktor falsafah tidak diterbitkan). Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi, Selangor, Malaysia.
- Mohd Teh, K. S. (2005). *Tatabahasa bahasa Arab dan pembinaan hukum daripada al-Quran*. Kuala Lumpur: Penerbit Universiti Malaya.
- Mohd Teh, K. S., & Embi, M. A.. (2012). *Strategi pembelajaran bahasa*. Kuala Lumpur: Penerbit Universiti Malaya.
- Mokhtar, S. B. (2012). *Faktor persekitaran pembelajaran, pendekatan pembelajaran dan tahap kemahiran generik dalam kalangan pelajar politeknik*. (Tesis doktor falsafah tidak diterbitkan). Universiti Kebangsaan Malaysia, Selangor, Malaysia.
- Nik Yusoff, N. M. R. (1999). Bahasa Arab untuk kemahiran komunikasi: Satu kajian tentang pelaksanaannya dan cabaran pengajaran dan pembelajaran di abad ke-21. *Dalam Prosiding Seminar Isu-isu Pendidikan Negara*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). The assessment of reliability. *Psychometric Theory*, 3(1), 248-292.
- Okan, Z. (2008). Computing laboratory classes as language learning environments. *Learning Environments Research*, 11(1), 31–48.
- Osman, K., Haji Iksan, Z., & Halim, L. (2007). Sikap terhadap Sains dan sikap saintifik di kalangan pelajar Sains. *Jurnal Pendidikan*, 32(1), 39-60.
- Punch, K. F. (2009). *Introduction to research methods in education*. Thousand Oaks: Sage.
- Quek, C. L., Wong, A. F. L., & Fraser, B. J. (2005). Student perceptions of Chemistry laboratory learning environments, student–teacher interactions and attitudes in secondary school gifted education classes in Singapore. *Research in Science Education*, 35(1), 299–321.
- Rakhmat, J. (2001). *Psikologi komunikasi* (Edisi semakan). Bandung: Remaja Rosdakarya.
- Sekaran, U., & Bougie, R. (2010). *Research methods for business: A skill-building approach* (5th ed.). Haddington: John Wiley & Sons.
- Stone, M. (1974). Cross-validatory choice and assessment of statistical predictions. *Journal of the Royal Statistical Society*, 36(2), 111-147.
- Sulaiman, S., Hussin, M. S., Hussin, M. S., Ibrahim, M., & Khalil, M. R. (2013). Pelaksanaan dan keberkesanan Mukhayyam Arabi dari persepsi bakal guru. *In Proceeding*

- International Language & Education Conference (Ilec2013)*, 27-28 November, Nilai, Negeri Sembilan. Terengganu: Universiti Sultan Zainal Abidin.
- Ringle, C. M., Wende, S., & Will, A. (2005). *Smartpls 2.0 (M3 beta)*. Hamburg: Universität Hamburg.
- Tenenhaus, M., Vinzi, V. E., Chatelin, Y. M., & Lauro, C. (2005). PLS path modeling. *Computational Statistics & Data Analysis*, 48(1), 159-205.
- Tessmer, M., & Harris, D. (1992). *Analyzing the instructional setting*. London: Kogan Page Limited.
- Thomas, J. W. (2000). *A review of research on project-based learning*. San Rafael, CA: Autodesk Foundation.
- Urbach, N., Smolnik, S., & Riempp, G. (2010). An empirical investigation of employee portal success. *The Journal of Strategic Information Systems*, 19(3), 184-206.
- Wan Ngah, W. S., Abdul Ghani, K., & Lubis, M. A. (2014). Persekitaran pembelajaran kefahaman bacaan bahasa Arab dalam kalangan murid J-Qaf. *The Online Journal of Islamic Education*, 1(1), 1-7.
- Wolfgang, K. (1986). *Second language acquisition*. New York: Cambridge University Press.
- Wong, A. F. L., & Fraser B. J. (1996). Environments-attitude associations in the chemistry laboratory classroom. *Research in Science and Technological Education*, 14(1), 91-102.
- Yusri, G., Nik Yusoff, N. M. R., M. Shah, P., Wah, W. H., & Sahrir, M. S. (2012). Penggunaan bahasa Arab lisan dan hubungan dengan strategi pengurusan sumber. *GEMA Online Journal of Language Studies*, 12(2), 505-520.
- Zandvliet, D. B. (1999). *The physical and psychosocial environment associated with classroom using new information technologies: A cross-national study*. (Unpublished doctoral thesis). Curtin University of Technology, Australia.
- Zailani, S., Ab Ghani, S., Hj. Hashim, U. H., Osman, K., Ismail, Z., & Zainal, H. (2012). Modul pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab menerusi al-Quran. Dalam *prosiding seminar pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab 2012*. Bangi, Selangor: Universiti Kebangsaan Malaysia.

LAMPIRAN

Ujian Kebolehpercayaan Indikator

Pemboleh ubah	Item	Loading	t - stat
Sikap	Sikap1	0.748	36.926
	Sikap2	0.730	24.589
	Sikap3	0.730	25.217
	Sikap4	0.717	22.990
	Sikap5	0.598	16.943
	Sikap6	0.709	27.988
	Sikap7	0.700	23.459
	Sikap8	0.742	36.488
	Sikap9	0.750	34.947
	Sikap10	0.747	25.903
Pencapaian Pelajr	Pencpel1	0.804	34.137
	Pencpel2	0.865	65.369
	Pencpel3	0.793	37.342
	Pencpel4	0.866	61.499
	Pencpel5	0.848	51.506
Pencahaya	cahaya1	0.825	40.526
	cahaya2	0.860	50.065
	cahaya3	0.852	56.766
	cahaya4	0.853	50.305
	cahaya5	0.796	30.845
	cahaya6	0.770	29.339
Ekuiti	ekuiti1	0.820	40.045
	ekuiti2	0.835	44.720
	ekuiti3	0.858	53.652
	ekuiti4	0.837	50.989
	ekuiti5	0.865	55.434
	ekuiti6	0.808	36.674
	ekuiti7	0.856	56.243

	ekuiti8	0.649	22.128
	ekuiti9	0.817	43.238
Kerjasama	kerjasama1	0.757	29.398
	kerjasama2	0.611	15.443
	kerjasama3	0.739	29.620
	kerjasama4	0.701	26.290
	kerjasama5	0.774	38.495
	kerjasama6	0.785	37.232
	kerjasama7	0.751	31.305
	kerjasama8	0.776	33.178
	kerjasama9	0.783	36.842
Kualiti Udara	kualudara1	0.794	35.682
	kualudara2	0.789	32.590
	kualudara3	0.810	40.784
	kualudara4	0.402	6.521
	kualudara5	0.802	40.692
Orientasi Pelajar	orientasi1	0.743	32.566
	orientasi2	0.701	28.026
	orientasi3	0.625	14.737
	orientasi4	0.669	21.175
	orientasi5	0.800	42.779
	orientasi6	0.818	46.240
	orientasi7	0.737	33.201
	orientasi8	0.767	29.360
Kepaduan Pelajar	padu1	0.733	27.788
	padu2	0.794	19.869
	padu3	0.671	17.280
	padu4	0.755	34.749
	padu5	0.722	30.440
	padu6	0.715	29.037
	padu7	0.684	23.326
	padu8	0.667	21.130
Alatan dan Perabot	perabut1	0.777	31.249

	perabut2	0.803	36.431
	perabut3	0.765	31.468
	perabut4	0.678	16.578
	perabut5	0.565	12.126
	perabut6	0.712	22.734
Kepuasan Pelajar	puas1	0.897	78.511
	puas2	0.913	113.159
	puas3	0.828	30.893
	puas4	0.820	44.250
Bimbingan	sokong1	0.640	15.126
Pensyarah	sokong3	0.718	25.263
	sokong4	0.721	29.787
	sokong5	0.755	30.186
	sokong6	0.709	21.055
	sokong7	0.734	31.822
	sokong8	0.763	36.195
Teknologi	teknologi1	0.794	38.736
	teknologi2	0.821	46.620
	teknologi3	0.837	53.463
	teknologi4	0.865	49.412
	teknologi5	0.859	57.733
	teknologi6	0.849	45.781
	teknologi7	0.805	37.229
	teknologi8	0.648	16.830
Penglibatan	terlibat1	0.699	27.408
	terlibat2	0.739	30.982
	terlibat3	0.637	20.011
	terlibat4	0.741	36.335
	terlibat5	0.775	35.998
	terlibat6	0.726	24.759
	terlibat7	0.716	24.132

Kesahan Diskriminan (Fornell-Larcker Criterion)

Konstru	Ap	Ek	Padu	Puas	Kjsam	Udar	Orien	Chay	Capai	Libat	Sikap	Sokon	Tekno
Ap	0.721												
Ek	0.291	0.819											
Padu	0.301	0.488	0.719										
Puas	0.216	0.439	0.373	0.866									
Kjsam	0.309	0.652	0.409	0.309	0.744								
Udar	0.348	0.304	0.314	0.295	0.321	0.737							
Orien	0.406	0.598	0.441	0.437	0.609	0.336	0.735						
Chay	0.463	0.468	0.419	0.347	0.464	0.465	0.465	0.827					
Capai	0.271	0.434	0.362	0.802	0.372	0.329	0.424	0.403	0.836				
Libat	0.356	0.445	0.461	0.301	0.434	0.326	0.409	0.347	0.301	0.702			
Sikap	0.117	0.469	0.375	0.737	0.409	0.275	0.408	0.366	0.626	0.249	0.718		
Sokon	0.265	0.567	0.502	0.316	0.511	0.331	0.494	0.412	0.326	0.543	0.349	0.721	
Tekno	0.462	0.418	0.372	0.372	0.419	0.509	0.434	0.602	0.439	0.372	0.363	0.393	0.812